

[Domov](#) > ... > [Vaše Pravice](#) > [Temeljne Pravice](#) > [Podjetništvo In Človekove Pravice](#) > [Denmark](#)

Podjetništvo in človekove pravice

Vsebino zagotavlja

Danska

Danska

1. Kakšno sodno varstvo imam v vaši državi kot žrtev kršitve človekovih pravic, ki jo je zagrešila gospodarska družba? Ali to varstvo vključuje odškodnino?

Sodno varstvo zoper kršitve človekovih pravic je vključeno v Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in dansko ustavo (*Danmarks Riges Grundlov*). Pri tem ni predvideno razlikovanje med kršitvami človekovih pravic, ki so jih zagrešile gospodarske družbe, in drugimi kršitvami.

Evropska konvencija o človekovih pravicah

Evropska konvencija o človekovih pravicah je bila v dansko zakonodajo prenesena z zakonom št. 285 z dne 29. aprila 1992. Obveznost državnih organov lahko v skladu z dansko sodno prakso nastane v primeru kršitve Evropske konvencije o človekovih pravicah, ki povzroči premoženjsko in nepremoženjsko škodo. Glede na sodno prakso je odgovornost objektivna, poleg tega pa se v danskem pravu uporabljajo splošna načela civilne odgovornosti.

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah

Vsi danski organi morajo pri izvajanju prava Unije spoštovati Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. Danska sodišča morajo tudi omogočiti možnost vložitve tožbe na sodišču, da se zagotovi učinkovito pravno varstvo na področjih, za katera velja pravo Unije, vključno z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah.

Ustava Kraljevine Danske

V poglavjih VII in VIII danske ustave je določenih več svoboščin in človekovih pravic. Osebne svoboščine obsegajo varstvo osebne svobode (člen 71), pravico do stanovanja in zasebnosti (člen 72), pravico do lastnine (člen 73) ter pravici do svobode vere in do nediskriminacije (člen 67, člen 68 in člen 70). Politične svoboščine se nanašajo na svobodo izražanja (člen 77), svobodo združevanja (člen 78) in svobodo zbiranja (člen 79). Ustava poleg tega določa pravico do prostega in enakega dostopa na trg dela (člen 74), pravico do državne podpore (člen 75) ter pravico do svobodnega izobraževanja na osnovnošolski ravni in do svobodne izbire šole (člen 76).

V členu 73 ustave je določena zakonska pravica do popolne odškodnine v primeru razlastitve, ki je dodeljena zaradi povrnitve finančne škode, nastale ob razlastitvi.

2. Ali v vaši državi obstajajo posebna pravila za hude kršitve človekovih pravic? Ali se ta pravila uporabljajo za kazniva dejanja zoper okolje ali hude oblike izkoriščanja delovne sile?

Na nacionalni ali mednarodni ravni ni sklopa posebnih pravil za hude kršitve človekovih pravic. Vendar se pri ocenjevanju kršitev človekovih pravic, vključno z resnostjo kršitve, uporablja načelo sorazmernosti. Sodno varstvo zoper kršitve človekovih pravic je vključeno v Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in dansko ustavo.

3. Sem žrtev kršitve človekovih pravic zaradi dejavnosti evropske nadnacionalne gospodarske družbe zunaj Evropske unije. Ali imam dostop do sodnega varstva v vaši državi, če nisem državljan EU ali ne živim v EU? Kakšni so pogoji za uveljavljanje pravnih sredstev zaradi kršitve mojih pravic? Kje lahko dobim dodatne informacije?

Na Danskem lahko načeloma vsaka fizična oseba predloži zadevo nacionalnim sodiščem. To velja za državljane Evropske unije in tretjih držav. Več informacij o postopku predložitve zadeve sodiščem je na voljo na naslovu <http://www.domstol.dk/>.

4. Ali lahko varuh človekovih pravic, organi za enakost ali nacionalne institucije za človekove pravice podpirajo žrtve kršitev človekovih pravic, ki so jih zagrešile evropske nadnacionalne gospodarske družbe zunaj Evropske unije? Ali lahko ti organi preučijo moj primer, če nisem državljan EU ali ne živim v EU? Ali v vaši državi obstajajo druge javne službe (kot je inšpektorat za delo ali varstvo okolja), ki lahko preučijo moj primer? Kje lahko dobim informacije o svojih pravicah?

Danski nacionalni inštitut za človekove pravice (*Institut for Menneskerettigheder*) spodbuja in varuje človekove pravice. Njegove naloge vključujejo svetovanje parlamentu (*Folketinget*), vladi, drugim javni organom in zasebnim deležnikom o človekovih pravicah ter upravljanje informacij na področju človekovih pravic. Danski inštitut za človekove pravice lahko tudi pomaga žrtvam diskriminacije pri obravnavanju njihovih pritožb glede diskriminacije v zvezi s pravicami žrtev, združenj, organizacij in drugih pravnih oseb.

Danski parlamentarni varuh človekovih pravic (*Folketingets Ombudsmand*) načeloma obravnava le pritožbe zoper javno upravo.

Danska ima več mehanizmov za obravnavanje primerov kršitev človekovih pravic, ki so jih storile gospodarske družbe, in sicer danska sodišča, delovno sodišče (*arbejdsretten*), nacionalni odbor za nezgode pri delu (*Arbejdsskadsstyrelsen*), komisijo za enako obravnavanje (*Ligebehandlingsnævnet*) ter inštitut za mediacijo in obravnavanje pritožb za odgovorno ravnanje gospodarskih družb (*Mægling- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd*, v nadaljnjem besedilu: MKI) in druge. Na trgu dela stranke v zadevah, ki se lahko nanašajo na človekove pravice, včasih sklenejo zaupne sporazume o spravi.

5. Ali vaša država evropskim nadnacionalnim gospodarskim družbam nalaga obveznosti, da vzpostavijo pritožbene mehanizme ali storitve mediacije za kršitve, ki so posledica njihovih poslovnih dejavnosti? Ali se te obveznosti uporabljajo tudi za kršitve, ki so se zgodile zunaj Evropske unije? Kdo je pristojen za spremljanje teh dejavnosti v vaši državi? Ali so na voljo javna poročila z informacijami o delovanju sistema?

Danska zakonodaja nadnacionalnim gospodarskim družbam ne nalaga obveznosti, da vzpostavijo pritožbene mehanizme ali storitve mediacije za kršitve, ki so posledica njihovih poslovnih dejavnosti.

Danska je sprejela zakon o ustanovitvi inštituta za mediacijo in obravnavanje pritožb za odgovorno ravnanje gospodarskih družb (MKI), ki poskuša ustvariti okvir za mediacijo, dialog in rešitev sporov.

MKI je nacionalna kontaktna točka OECD na Danskem. Njena naloga je obravnavati prejete pritožbe o, med drugim, domnevnem neodgovornem ravnanju danskih gospodarskih družb na Danskem in v tujini, zlasti v okviru njihovih poslovnih odnosov, ter vzpostaviti mediacijo med oškodovancem in storilcem. MKI obravnava pritožbe in

lahko predlaga mediacijo v zadevah, ki vključujejo kršitve smernic OECD za multinacionalna podjetja, vključno s človekovimi pravicami in pravicami delavcev ter mednarodnimi okoljskimi standardi in korupcijo.

Objavlja letna poročila o svojem delu, vključno z obravnavanimi pritožbami in drugimi postopki mediacije. MKI lahko med obravnavanjem pritožbe prav tako objavi javne izjave. V njih lahko na primer izrazi očitke zaradi ravnanja gospodarske družbe.

MKI je neodvisni inštitut, ki ima nalogo preučevati zadeve na lastno pobudo, ne nadzoruje pa dejavnosti danskih gospodarskih družb.

6. Ali imam posebne pravice, če sem ranljiva žrtev, ki išče pravno varstvo zaradi kršitve človekovih pravic, ki jo je zagrešila gospodarska družba? Ali imam možnost dostopa do pravne pomoči in pod katerimi pogoji? Kateri stroški bodo kriti s pravno pomočjo? Ali imam dostop do pravne pomoči pod enakimi pogoji, tudi če nisem državljan EU ali ne živim v EU?

Osebe, ki so žrtve kršitve človekovih pravic, ki so jo storile gospodarske družbe, nimajo posebnih pravic (glej vprašanje 1). Na Danskem obstajata dve vrsti pravne pomoči, ki ju subvencionira država, to sta brezplačna pravna pomoč (*fri proces*) in državna pravna pomoč (*offentlig retshjælp*). Za pridobitev pravne pomoči ni treba biti danski državljan ali državljan Unije.

Brezplačna pravna pomoč

Če je prošnja za brezplačno pravno pomoč sprejeta, vse stroške prosilca pokrije država. Pogoji za dodelitev brezplačne pravne pomoči vključujejo naslednje: dohodek prosilca ne sme presegati zgornje meje dohodka iz člena 325(3) do (5) zakonika o civilnem postopku (*retsplejeloven*) in prosilec ne sme imeti sklenjene pogodbe o zavarovanju stroškov postopka ali katerega koli drugega zavarovanja, namenjenega pokritju stroškov postopka. Meje dohodka se vsako leto povečajo (glej člen 328(2) zakonika o civilnem postopku). Leta 2019 prihodek enega prosilca ni smel presegati 329 000 DKK, v primeru prosilcev, ki živita v zunajzakonski skupnosti, pa skupni prihodek para ni smel presegati 418 000 DKK.

Poleg tega mora prosilec nujno imeti utemeljen razlog za začetek sodnega postopka (glej člen 328(2) zakonika o civilnem postopku).

Vendar so v členu 327 zakonika o civilnem postopku navedene nekatere vrste zadev, v katerih prosilec nima nujno utemeljenega razloga za začetek takega postopka. V takih zadevah se brezplačna pravna pomoč dodeli le, če prosilec izpolnjuje finančne pogoje iz člena 325. Vendar mora biti tožba prosilca taka, da je ni treba očitno zavrniti (glej člen 327(4)).

Državna pravna pomoč

Državna pravna pomoč vključuje tri faze (glej člen 323 zakonika o civilnem postopku in odredbo (*bekendtgørelse*) št. 1503 z dne 18. decembra 2019 o državni pravni pomoči, ki jo zagotovi odvetnik). Vsakdo ima pravico do osnovnih (in brezplačnih) pravnih nasvetov o pomembnih pravnih vprašanj, povezanih s sporom, ter o praktičnih in finančnih možnostih za začetek sodnega postopka (1. faza).

Osebe, ki izpolnjujejo finančne pogoje za pridobitev brezplačne pravne pomoči, imajo tudi pravico do delno brezplačne pravne pomoči v obliki svetovanja in priprave posameznih pisnih prošenj, vključno s prošnjami za brezplačno pravno pomoč (2. faza). Zadevna oseba ima v primeru spora, če se šteje, da je zadevo mogoče rešiti s poravnavo z odvetnikovo pomočjo, prav tako pravico do delno brezplačne pravne pomoči odvetnika (3. faza).

Nagrade odvetnikov, ki zagotavljajo pravno pomoč v 2. fazi, so leta 2019 znašale 1 040 DKK (vključno z DDV). Država plača 75 % tega zneska, prosilec za pravno pomoč pa preostanek. Nagrade odvetnikov, ki zagotavljajo pravno pomoč v 3. fazi, so znašale 2 390 DKK (vključno z DDV). Država in prosilec za pravno pomoč plačata vsak polovico tega zneska. Če pa je pravna pomoč povezana s prošnjo za brezplačno pravno pomoč, celoten znesek te pomoči plača država.

Vendar na splošno velja, da od države ni mogoče zahtevati subvencije za pravno pomoč v 2. in 3. fazi, če je že od začetka jasno, da zadeve ni mogoče obravnavati v finančnih mejah zneska 1 040 DKK oziroma 2 390 DKK. Poleg tega subvencija iz državnih sredstev za pravno pomoč v 2. in 3. fazi vključuje le zneske, ki jih ne krije pogodba o zavarovanju stroškov postopka ali druga vrsta zavarovalne police.

■ Zadnja posodobitev: 28/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.